

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başvuru Numarası : 2013/829
Karar Tarihi : 11/12/2014

Başkan : Serruh KALELİ
Üyeler : Hicabi DURSUN
Erdal TERCAN
Zühtü ARSLAN
Hasan Tahsin GÖKCAN
Raportör : Recep BENLİ
Başvurucular : Seyfi YAYLA
Tekmile YAYLA
Sedat YAYLA
Sultan KARAKAŞ
Vekili : Av. Osman SALMAN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurucular, yakınları Vedat Yayla'nın sağlık görevlilerinin ihmali davranışları sonucu hayatını kaybettiğini, bu olayla ilgili yapılan soruşturmaların etkin yürütülmeyle kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiğini, bu nedenle yaşam hakkı ve adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüşler ve manevi tazminata hükmedilmesini talep etmişlerdir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvurucuların ilk başvurusu 17/1/2013 tarihinde İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesi aracılığıyla yapılmıştır. 2013/829 sayılı bu başvuruya ilişkin dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde belirlenen eksiklikler tamamlanmış ve Komisyona sunulmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. Birinci Bölüm Birinci Komisyonunca, 13/9/2013 tarihinde başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

4. Bölüm tarafından 6/2/2014 tarihinde yapılan toplantıda kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

5. Başvuru konusu olay ve olgular 6/2/2014 tarihinde Adalet Bakanlığına bildirilmiştir. Adalet Bakanlığı, tanınan ek süre sonunda görüşünü 7/4/2014 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuştur.

6. Adalet Bakanlığının görüşü, başvurucuya 21/4/2014 tarihinde tebliğ edilmiş olup, başvurucu, karşı görüşlerini 6/5/2014 tarihinde bildirmiştir.

7. Başvurucuların ikinci başvurusu 17/3/2014 tarihinde Bakırköy 9. Ağır Ceza Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. 2014/3768 sayılı bu başvuruya ilişkin dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde belirlenen eksiklikler tamamlanmış ve Komisyona sunulmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

8. Birinci Bölüm İkinci Komisyonunca, aynı olaya ilişkin daha önce yapılan bir başvurunun Bölümlerde bulunması nedeniyle, kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

9. Bölüm tarafından 4/11/2014 tarihinde yapılan toplantıda, 2014/3768 başvuru numaralı bireysel başvuru dosyasının konu yönünden hukuki irtibat nedeniyle 2013/829 başvuru numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmesine, 2014/3768 başvuru numaralı bireysel başvuru dosyasının kapatılmasına, incelemenin 2013/829 başvuru numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yürütülmesine karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

10. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve UYAP aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler çerçevesinde olaylar özetle şöyledir:

11. Başvuruculardan, Tekmile Yayla ve Seyfi Yayla 4/3/2012 tarihinde vefat eden Vedat Yayla'nın anne ve babası, diğer başvurucular Sedat Yayla ve Sultan Karakaş ise kardeşleridir.

12. Vedat Yayla, 3/3/2012 tarihinde kalp krizi geçirmiş, bunun üzerine yakınları tarafından saat 21.50'de Şişli'de bulunan bir kamu hastanesine götürülmüş ve burada hastaya ilk müdahalede bulunulmuştur.

13. Hastaya acil serviste bir saate yakın resüsitasyon-canlandırma yapılmış, kalp ritminin geri dönmesi üzerine yoğun bakım şartlarında entübe olarak mekanik ventilatöre bağlı takip edilmesi gerektiğinden yoğun bakım ünitesine yatışına karar verilmiştir. Bu hastanenin yoğun bakım ünitesinde boş yatak olmaması nedeniyle 112 Acil Komuta Merkezine bilgi verilerek uygun yoğun bakım ünitesi bulunması için yer talep edilmiştir. 112 Acil Komuta Merkezi tarafından 9 hastane sırasıyla arandıktan sonra saat 23.18'de Arnavutköy'de bulunan bir kamu hastanesinde yer olduğu tespit edilmiştir. Hasta yakınları bu hastanenin uzak olması nedeniyle ilk başta hastanın buraya naklini kabul etmemişler, telefonla irtibat kurdukları özel bir hastanenin yoğun bakım servisine yatışın ücretli olduğunu öğrenince Arnavutköy'deki kamu hastanesine nakli onaylamışlardır.

14. Hastanın, doktorlu ambulansla Arnavutköy'deki kamu hastanesine götürülmek üzere yola çıktıktan 5-10 dakika sonra kalbi durmuş, bunun üzerine resüsitasyona başlanarak (saat 00.20'de) en yakın hastane olan Okmeydanı'ndaki kamu hastanesi acil servisine götürülmüştür. Ancak burada resüsitasyona devam edilmesine rağmen saat 01.15'te hasta vefat etmiştir.

15. Olayın meydana gelmesini müteakip İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, 2012/33664 sayılı dosyayla resen soruşturma başlatmıştır. Başvurucular da, yetkili kişilerden şikâyetçi olduklarını beyan etmişlerdir.

16. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, aralarında hukuki ve fiili irtibat bulunmadığı gerekçesiyle sağlık görevlilerinin görevi kötüye kullanma suçunu işledikleri iddiası ile

taksirle ölüme neden olma olayı hakkında, 17/8/2012 tarih ve K.2012/2230 sayılı ayırma kararı vermiştir. Görevi kötüye kullanma suçuna ilişkin evrak 2012/112623 soruşturma numarasına kaydedilmiş, taksirle ölüme neden olma suçuna ilişkin soruşturmaya ise 2012/33664 numaralı dosya üzerinden devam edilmiştir.

17. Vedat Yayla'nın cesedi üzerinde İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan ölü muayene işlemi sonunda, kesin ölüm sebebinin tespit edilmesi için ceset Adli Tıp Kurumu Başkanlığına gönderilmiştir. Yapılan otopsi sonucu hazırlanan 28/6/2012 tarih ve 684 sayılı rapora göre kişinin ölümünün akut myokard enfarktüsü (kalp krizi) ve gelişen komplikasyonlar sonucu meydana gelmiş olduğu anlaşılmıştır

18. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı gerekli araştırmaları yaptıktan sonra, 5/9/2012 tarih ve Soruşturma No.2011/33664, K.2012/47496 sayılı kararıyla, *"otopsi raporuna göre müteveffanın kalp krizi sonucu öldüğünün tespit edildiği ve olayda başkasına atfı kabil herhangi bir kusur bulunmadığı"* gerekçesiyle taksirle ölüme neden olma suçu yönünden kovuşturmaya yer olmadığına karar vermiştir.

19. Anılan karara başvuru yapanın yaptığı itiraz, Bakırköy 10. Ağır Ceza Mahkemesinin 22/11/2012 tarih ve 2012/363 Değişik İş No.lu kararıyla reddedilmiştir.

20. Bu karar, 24/12/2012 tarihinde başvuru vekiline tebliğ edilmiştir.

21. Başvurular bu kararlar ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesine 17/1/2013 tarihinde bireysel başvuru yapılmıştır.

22. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, 2012/112623 sayılı soruşturmaya konu *"görevi kötüye kullanma"* suçu yönünden ise 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uyarınca ilgili doktor ve sağlık personeli hakkında İstanbul Valiliğinden soruşturma izni verilmesini talep etmiştir.

23. İstanbul Valiliği, 2/12/2012 tarih ve 2012/247 sayılı kararı ile 7 doktor ve 3 sağlık personeli hakkında *"soruşturma izni verilmemesine"*, bir görevlinin statüsü nedeniyle de *"karar almaya yer olmadığına"* karar vermiştir.

24. İstanbul Valiliğinin soruşturma izni verilmemesine dair kararına başvuru yapan tarafından yapılan itiraz üzerine İstanbul Bölge İdare Mahkemesi, 19/6/2013 tarih ve E.2013/206, K.2013/374 sayılı kararı ile itirazın kabulü ile eksikliklerin giderilmesine, yeniden ön inceleme raporu hazırlanmasına hükmetmiştir.

25. İstanbul Valiliği, anılan Mahkeme kararı doğrultusunda yeniden ön inceleme yapmış ve *"... söz konusu tarihte Şişli'de bulunan kamu hastanesinin yoğun bakım servisinin ve diğer hastanelerin dolu olduğu, hastalığın tanısının tam olarak konulduğu, yapılması gereken tedavilerin yapıldığı, eksik bir işlem veya tedavi olmadığı ve yoğun bakım servisine yatırılması zorunluluğu kararının doğruluğunu alanında yetkin bilirkişi uzman tıp hekimlerince de onaylandığı, eksik bir işlem veya eksik tedavi olmadığı, herhangi bir kusur, hata veya eksiklik olmadığı anlaşıldığından"* gerekçesiyle 16/9/2013 tarih ve 2013/211 sayılı ile sorumlular hakkında soruşturma izni verilmemesine karar vermiştir.

26. Başvuruların anılan karara yaptıkları itiraz üzerine İstanbul Bölge İdare Mahkemesi, 18/12/2013 tarih ve E.2013/755, K.2013/813 sayılı kararında *"... yapılan ön inceleme sonucunda, hazırlık soruşturması yapılmasına yeterli bilgi ve belgenin dosya muhteviyatı itibarıyla mevcut olmadığı anlaşıldığından"* gerekçesine dayanarak itirazı reddetmiş ve karar aynı tarihte kesinleşmiştir.

27. Anılan karar, başvuru vekiline 14/2/2014 tarihinde tebliğ edilmiştir.

28. Başvurucular aynı olayla ilgili olarak süresinde 17/3/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuşlardır.

B. İlgili Hukuk

29. 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un "İzin vermeye yetkili merciler" başlıklı 3. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi şöyledir:

"Soruşturma izni yetkisi;

...

b) İlde ve merkez ilçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında vali,

...tarafından bizzat kullanılır."

30. 4483 sayılı Kanun'un "Ön inceleme" başlıklı 5. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Ön inceleme, izin vermeye yetkili merci tarafından bizzat yapılabileceği gibi, görevlendireceği bir veya birkaç denetim elemanı veya hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki memur ve kamu görevlilerinden biri veya birkaçı eliyle de yaptırılabilir. İnceleme yapacakların, izin vermeye yetkili merciin bulunduğu kamu kurum veya kuruluşunun içerisinde belirlenmesi esastır. İşin özelliğine göre bu merci, anılan incelemenin başka bir kamu kurum veya kuruluşunun elemanlarıyla yaptırılmasını da ilgili kuruluştan isteyebilir. Bu isteğin yerine getirilmesi, ilgili kuruluşun takdirine bağlıdır."

31. 4483 sayılı Kanun'un "Ön inceleme yapanların yetkisi ve rapor" başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"Ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren merciin bütün yetkilerini haiz olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre işlem yapabilirler; hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesini de almak suretiyle yetkileri dâhilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili mercie sunarlar. Ön inceleme birden çok kişi tarafından yapılmışsa, farklı görüşler raporda gerekçeleriyle ayrı ayrı belirtilir.

Yetkili merci bu rapor üzerine soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir. Bu kararlarda gerekçe gösterilmesi zorunludur."

32. 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Doğrudan doğruya tam yargı davası açılması" başlıklı 13. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında altmış gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir."

33. 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun "Sorumluluk" başlıklı 49. maddesi şöyledir:

"Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür.

Zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile, ahlaka aykırı bir fiille başkasına kasten zarar veren de, bu zararı gidermekle yükümlüdür."

34. 6098 sayılı Kanun'un haksız fiillerden doğan borç ilişkilerinin Ceza Hukuku ile ilişkisini düzenleyen 74. maddesi ise şöyledir:

"Hâkim, zarar verenin kusurunun olup olmadığı, ayırt etme gücünün bulunup bulunmadığı hakkında karar verirken, ceza hukukunun sorumlulukla ilgili hükümleriyle bağlı olmadığı gibi, ceza hâkimi tarafından verilen beraat kararıyla da bağlı değildir.

Aynı şekilde, ceza hâkiminin kusurun değerlendirilmesine ve zararın belirlenmesine ilişkin kararı da, hukuk hâkimini bağlamaz."

35. Yargıtayın konu ile ilgili bazı içtihatları şöyledir:

"...Bir davada dayanılan maddi olguları hukuksal açıdan nitelendirmek ve uygulanacak yasa hükümlerini bulmak ve uygulamak HUMK.76.maddesi gereği doğrudan hâkimin görevidir. Davacı, davalı doktor tarafından yapılan ameliyat nedeniyle ameliyat edilen bölgede yabancı cisim bırakıldığından yeniden ameliyat olmak zorunda kaldığını ileri sürerek maddi ve manevi tazminat istemiştir. Davanın temeli vekillik sözleşmesi olup, özen borcuna aykırılığa dayandırılmıştır. (BK. 386-390) Vekil vekâlet görevine konu işi görürken yöneldiği sonucun elde edilmemesinden sorumlu değil ise de, bu sonuca ulaşmak için gösterdiği çabanın, yaptığı işlemlerin, eylemlerin ve davranışların özenli olmayışından doğan zararlardan dolayı sorumludur. Vekilin sorumluluğu, genel olarak işçinin sorumluluğuna ilişkin kurallara bağlıdır. Vekil işçi gibi özenle davranmak zorunda olup, en hafif kusurundan bile sorumludur (BK.321/1.md.) O nedenle doktorun meslek alanı içinde olan bütün kusurları, hafif de olsa, sorumluluğun unsuru olarak kabul edilmelidir. Doktor, hastasının zarar görmemesi için, mesleki tüm şartları yerine getirmek, hastanın durumunu tıbbi açıdan zamanında ve gecikmeksizin saptayıp, somut durumun gerektirdiği önlemleri eksiksiz biçimde almak, uygun tedaviyi de yine gecikmeden belirleyip uygulamak zorundadır. Asgari düzeyde dahi olsa, bir tereddüt doğuran durumlarda, bu tereddüdünü ortadan kaldıracak araştırmalar yapmak ve bu arada da, koruyucu tedbirleri almakla yükümlüdür. Çeşitli tedavi yöntemleri arasında bir seçim yapılırken, hastanın ve hastalığın özellikleri göz önünde tutularak, onu risk altına sokacak tutum ve davranışlardan kaçınılmalı ve en emin yol seçilmelidir. Gerçekten de müvekkil (hasta), mesleki bir iş gören doktor olan vekilden, tedavinin bütün aşamalarında titiz bir ihtimam ve dikkat göstermesini beklemek hakkına sahiptir. Gereken özeni göstermeyen vekil, BK.nun 394/1.maddesi hükmü uyarınca, vekâleti gereği gibi ifa etmemiş sayılmalıdır. Tıbbın gerek ve kurallarına uygun davranılmakla birlikte sonuç değişmemiş ise doktor sorumlu tutulmamalıdır...(Hukuk Genel Kurulunun 13/4/2011 tarih ve E.2010/13-717, K.2011/129 sayılı kararı)."

"Dava, desteğin yanlış tedavi sonucu öldüğü iddiasına dayalı tazminat istemine ilişkindir. Uyuşmazlık; kamu görevlisi doktorun eylemi nedeniyle açılan eldeki tazminat davasında husumetin adı geçen doktora yöneltip yöneltilemeyeceği noktasında toplanmaktadır.

Davacı taraf, davalı doktorun görevi sırasında kanamalı ve acil durumda olduğu halde destekleri olan hastaya müdahalede bulunmayıp, dış gebelik olan başka bir hastayla ilgilendiği; böylece, dikkatsizlik ve tedbirsizliği nedeni ile desteğin ölümüne neden olduğu iddiasıyla ve doktoru hasım göstererek eldeki tazminat davasını açmıştır.

Davalının görevi dışında kalan kişisel kusuruna dayanılmadığına, dikkatsizlik ve tedbirsizliğe dayalı da olsa eylemin görev sırasında ve görevle ilgili olmasına ve hizmet kusuru niteliğinde bulunmasına göre, eldeki davada husumet kamu görevlisine değil, idareye düşmektedir. Öyle ise dava idare aleyhine açılıp, husumetin de idareye yöneltmesi gerekir. Mahkemece, davalı doktor hasım gösterilerek açılan davanın husumet yokluğu nedeni ile reddedilmesi hukuka uygundur...(Hukuk Genel Kurulunun 1/2/2012 tarih ve E. 2011/4-592, K.2012/25 sayılı kararı).”

“...Davadaki ileri sürülüşe ve kabule göre dava temelini vekillik sözleşmesi oluşturmakta olup, özen borcuna aykırılığa dayandırılmıştır (BK. 386-390). Vekil, vekâlet görevine konu işi görürken yöneldiği sonucun elde edilmemesinden sorumlu değil ise de; bu sonuca ulaşmak için gösterdiği çabanın yaptığı işlemlerin eylemlerin ve davranışlarının özenli olmayışından doğan zararlardan sorumludur. Vekilin sorumluluğu genel olarak işçinin sorumluluğuna ilişkin kurallara bağlıdır (BK. 290/2 md.). Vekil, işçi gibi özenle davranmak zorunda olup, hafif kusurundan dahi sorumludur (BK. 321/1 md.). O nedenle vekil konumunda olan doktorun meslek alanı içinde olan bütün kusurları, hafif dahi olsa sorumluluğunun unsuru olarak kabul edilmelidir. Doktor, hastasının zarar görmemesi için mesleki tüm şartları yerine getirmek, hastanın durumunu, tıbbi açıdan zamanında gecikmeksizin saptayıp, somut durumun gerektirdiği önlemleri eksiksiz biçimde almak, uygun tedavi yöntemini de gecikmeden belirleyip uygulamak zorundadır. Asgari düzeyde dahi olsa, tereddüt doğuran durumlarda, bu tereddüdü ortadan kaldıracak araştırmalar yapmak ve bu arada da koruyucu tedbirleri almakla yükümlüdür. Çeşitli tedavi yöntemleri arasında bir tercih yaparken de hastasının ve hastalığının özelliklerini göz önünde tutmalı, onu risk altına sokacak tutum ve davranışlardan kaçınılmalı, en emin yol seçilmelidir. Gerçekten de hasta, tedavisini üstlenen meslek mensubu doktorundan tedavisinin bütün aşamalarında mesleğin gerektirdiği titiz bir ihtimam ve dikkati göstermesini, beden ve ruh sağlığı ile ilgili tehlikelerden kendisini bilgilendirmesini güven içinde beklemek hakkına sahiptir. Gereken özeni göstermeyen vekil, B.K.'nun 394/1. maddesi hükmü uyarınca, vekâleti gereği gibi ifa etmemiş sayılmalıdır. Tıbbın gerek ve kurallarına uygun davranılmakla birlikte sonuç değişmemiş ise doktor sorumlu tutulmamalıdır...(13. Hukuk Dairesinin 16/2/2012 tarih ve E.2011/19947, K.2012/3097 sayılı kararı).”

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

36. Mahkemenin 11/12/2014 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvuruçunun 17/1/2013 tarih ve 2013/829 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvuruçunun İddiaları

37. Başvuruçular, ilk başvurularıyla ilgili olarak yakınları Vedat Yayla'nın sağlık görevlilerinin ihmalleri sonucu hayatını kaybettiğini, sağlık görevlilerinin görevi kötüye kullanma suçunu işlemiş olduklarının ispatlanması durumunda aynı görevlilerin ölümden de sorumlu olmaları gerekeceği halde hukuka aykırı olarak ayırma kararı verildiğini, ölüme neden olma suçu yönünden gerekli tüm delillerin elde edilmemesi

nedeniyle etkili bir soruşturma yürütülmeden kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiğini, ayrıca kararların gerekçesiz olduğunu belirterek Anayasa'nın 17. ve 36. maddelerinde güvence altına alınan yaşam hakkı ve hak arama hürriyetinin ihlal edildiğini ileri sürmüş ve manevi tazminat talebinde bulunmuşlardır.

38. Başvurucular, ikinci başvurularında yakınlarının kalp krizi geçirmesi sonucu Şişli'de bulunan kamu hastanesi acil servisine götürüldüğünü, acil serviste 7 kez elektro şok uygulanmak suretiyle hayata döndürülen hastanın acil serviste dahi hayatta tutulmasına uygun ekipman ve personel bulunmasına rağmen, yoğun bakım ünitesinin de dolu olması bahane edilerek başka hastaneye sevk edildiğini, özel bir hastanenin acil durumdaki hastayı ücretsiz kabul etmekten imtina ettiğini, hastanın 35 km mesafedeki Arnavutköy'de bulunan kamu hastanesine götürülürken tekrar kalp krizi geçirmesi üzerine Okmeydanı'nda bulunan bir kamu hastanesine getirildiğini burada hayata döndürülmeye çalışılmasına rağmen hayatını kaybettiğini, ölüm olayında ihmal ve kusuru bulunan doktor ve sağlık personeli hakkında şikâyetçi olduklarını, Cumhuriyet Başsavcılığınca 4483 sayılı Kanun uyarınca İstanbul Valiliğinden soruşturma izni istendiğini, olayda sorumlulukları olduğu düşünülen doktor ve sağlık personeli hakkında soruşturma izni vermediğini ve buna yaptıkları itirazın reddedildiğini, özel hastanenin başhekim yardımcısı doktor C.U. hakkında ön inceleme sonunda olumlu veya olumsuz bir karara varılmadığını, bu suretle taksirle ölüme sebebiyet veren kişiler hakkında etkili bir soruşturma yapılmayarak yaşam hakkı ile adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

B. Değerlendirme

39. 6216 sayılı Kanun'un 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, ancak ihlale yol açtığı ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal nedeniyle güncel ve kişisel bir hakkı doğrudan etkilenenlerin bireysel başvuru hakkına sahip oldukları kurala bağlanmıştır. Yaşam hakkının doğal niteliği gereği, yaşamını kaybeden kişi açısından bu hakka yönelik bir başvuru ancak yaşanan ölüm olayı nedeniyle mağdur olan ölen kişinin yakınları tarafından yapılabilecektir. Başvurucular, başvuru konusu olayda ölen kişinin anne, baba ve kardeşleridir. Bu nedenle başvuru ehliyeti açısından bir eksiklik bulunmamaktadır (B.No: 2013/841, 23/1/2014, § 65).

40. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp, olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. Bu nedenle ceza soruşturmasında şikâyetçi konumunda olan başvuru sahiplerinin "*adil yargılanma*", hakkına bağlı olarak Anayasa'nın 36. maddesinin ihlal edildiği şeklindeki iddiaları Anayasa'nın 17. maddesi ile ilişkili görülerek, yaşam hakkı kapsamında değerlendirilmiştir.

41. Başvurucular, yakınlarının ölüm olayında ihmalleri olan görevliler hakkında etkili soruşturma yapılmayarak Anayasa'nın 17. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmiştir.

42. Adalet Bakanlığı görüşünde şikâyetlerin kabul edilebilirliği açısından değerlendirme yapılırken, 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca bireysel başvurunun ancak başvuru yollarının tamamının tüketilmesi sonrasında yapılabileceği, bu koşulun yerine getirilmediği hususunun dikkate alınması gerektiği, AİHM kararlarında, yaşam hakkına ya da fiziksel bütünlüğe yönelik ihlallerin kasıtlı olmadığı durumlarda, özellikle de tıbbi hata konusunda "*etkili bir adli sistem*" oluşturmayı kapsayan pozitif yükümlülüğün her davada cezai işlem başlatmayı gerektirmediğinin belirtildiği, başvuru sahiplerinin ceza soruşturması açılması talebi dışında yetkililerin idari veya hukuki sorumluluklarına ilişkin herhangi bir kanun yoluna başvurmamış ve bu yöndeki başvuru yollarının tüketilmediği ifade edilmiştir.

43. Başvurucular, başvurunun kabul edilebilirliği hakkındaki Bakanlık görüşüne karşı, ceza hukuku anlamında soruşturma başlatılması ve sürdürülmesi için yeterli şüphe bulunduğunu, tazminat davası açma imkânı olmasının taksirle ölüme neden olma suçunun kamu görevlileri için uygulanmaması sebebi olamayacağını, etkili bir soruşturma ile kusur tespiti yapılmadan idare aleyhine tazminat davası açmanın daha sonrasında davada kusurun olmadığına yönelik bir tespit yapılması durumunda zararlarına olacağını bu nedenle Bakanlığın başvuru yollarının tüketilmediği görüşünün yerinde olmadığını ileri sürmüştür.

44. Anayasa'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17. maddesi şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir."

45. Kişinin yaşam hakkı ile maddi ve manevi varlığını koruma hakkı, birbirleriyle sıkı bağlantıları olan, devredilmez ve vazgeçilmez haklardan olup devletin bu konuda pozitif ve negatif yükümlülükleri bulunmaktadır. Devletin, negatif bir yükümlülük olarak, yetki alanında bulunan hiçbir bireyin yaşamına kasıtlı ve hukuksal olarak son vermeme, bunun yanı sıra, pozitif bir yükümlülük olarak, yine yetki alanında bulunan tüm bireylerin yaşam hakkını gerek kamusal makamların, gerek diğer bireylerin, gerekse kişinin kendisinin eylemlerinden kaynaklanabilecek risklere karşı koruma yükümlülüğü bulunmaktadır (B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 50-51).

46. Anayasa Mahkemesinin yaşam hakkı kapsamında devletin sahip olduğu pozitif yükümlülükler açısından benimsediği temel yaklaşıma göre, devletin sorumluluğunu gerektirebilecek şartlar altında gerçekleşen ölüm olaylarında Anayasa'nın 17. maddesi, devlete, elindeki tüm imkânları kullanarak, bu konuda ihdas edilmiş yasal ve idari çerçevenin yaşamı tehlikede olan kişileri korumak için gereği gibi uygulanmasını ve bu hakka yönelik ihlallerin durdurulup cezalandırılmasını sağlayacak etkili idari ve yargısal tedbirleri alma görevi yüklemektedir. Bu yükümlülük, kamusal olsun veya olmasın, yaşam hakkının tehlikeye girebileceği her türlü faaliyet bakımından geçerlidir (B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 52).

47. Söz konusu pozitif yükümlülük sağlık alanında yürütülen faaliyetleri de kapsamaktadır. Nitekim Anayasa'nın 56. maddesinde herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu, devletin "*herkesin hayatını(,) beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak (...) amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini*" düzenleyeceği ve bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getireceği kurala bağlanmıştır.

48. Devlet, yaşam hakkı kapsamında ister kamu isterse özel sağlık kuruluşları tarafından yerine getirilsin, sağlık hizmetlerini, hastaların yaşamlarının korunmasına yönelik gerekli tedbirlerin alınabilmesini sağlayacak şekilde düzenlemek zorundadır (B. No: 2013/2839, 3/4/2014, § 35).

49. Devletin yaşam hakkı kapsamında sahip olduğu pozitif yükümlülüklerin bir de usuli yönü bulunmaktadır. Bu usul yükümlülüğü çerçevesinde devlet, doğal olmayan her ölüm olayının sorumlularının belirlenmesini ve gerekiyorsa cezalandırılmasını sağlayabilecek etkili resmi bir soruşturma yürütmek durumundadır. Bu tarz bir soruşturmanın temel amacı, yaşam hakkını koruyan hukukun etkin bir şekilde uygulanmasını güvenceye almak ve kamu görevlilerinin ya da kurumlarının karıştığı olaylarda, bunların sorumlulukları altında meydana gelen ölümler için hesap vermelerini sağlamaktır (B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 54).

50. Usul yükümlülüğünün bir olayda gerektirdiği soruşturma türünün, yaşam hakkının esasına ilişkin yükümlülüklerin cezai bir yaptırım gerektirip gerektirmediğine bağlı olarak tespiti gerekmektedir. Buna göre, genel olarak ihmal suretiyle ortaya çıkan diğer ölümlerde olduğu gibi tıbbi ihmal sonucu meydana geldiği ileri sürülen ölüm olaylarında “*etkili bir yargısal sistem kurma*” yönündeki pozitif yükümlülük her olayda mutlaka ceza davası açılmasını gerektirmez. Mağdurlara hukuki, idari ve hatta disiplinle ilgili hukuk yollarının açık olması yeterli olabilir (B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 59).

51. Bu şekildeki bir kabul, bu tür olaylarda yürütülen ceza soruşturmalarının Anayasa Mahkemesi tarafından değerlendirilmeyeceği anlamına gelmemektedir (B.No: 2013/2839, 3/4/2014,§38). Diğer bir ifadeyle, bir ihlal iddiasına ilişkin olarak başvurulabilecek birden fazla etkili başvuru yolunun bulunması durumunda, kural olarak başvuru aynı amacı taşıyan başvuru yollarının tamamının tüketilmesi beklenemez (B. No: 2013/2355, 7/11/2013, § 30). Ancak ilke olarak tıbbi ihmallere ilişkin şikâyetler konusunda temel başvuru yolu hukuki sorumluluğu tespit adına takip edilecek olan hukuk veya idari tazminat davası yoludur (B. No: 2013/2839, 3/4/2014, § 38).

52. Hukuka veya sözleşmeye aykırı bir fiil nedeniyle başkasına verilmiş olan zararın tazmin edilmesi yükümlülüğünü ifade eden hukuki sorumluluk, ceza hukuku alanında suç diye adlandırılan insan davranışına göre daha geniş bir hukuka aykırı davranış grubunu kapsamaktadır. Bir eylemin suç teşkil edebilmesi için ilgili kanunda açıkça tanımlanması gerekirken haksız fiil için böyle bir sınırlamaya yer verilmemektedir. Ayrıca, ceza hukuku alanında taksire dayalı sorumluluğun istisnai nitelik taşımasına rağmen, kasten veya taksirle başkalarına verilen zararın hukuki sorumluluk kapsamında giderim imkânının daha fazla olduğu, ceza hukuku alanında objektif sorumluluğa yer verilmezken hukuki sorumluluk alanında objektif sorumluluk esasının da etkin şekilde uygulandığı ve hukuki sorumluluk alanında aynı maddi vakıalar çerçevesinde daha düşük bir ispat standardı kullanılarak kişisel sorumluluğun söz konusu olabildiği anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra, hukuk sistemimizde ceza muhakemesinde şahsi hak iddiasında bulunma imkânı ortadan kaldırılırken, hukuki sorumluluk alanındaki tazmin yükümlülüğünün asıl gayesinin zarar görenin zararının telafi edilmesi olduğu nazara alındığında, özellikle somut başvuruya konu ihlal iddiasına benzer uyumsuzluklar açısından, hukuki tazmin yolunun daha yüksek başarı şansı sunabilecek, kullanılabilir ve etkili bir başvuru yolu olduğu anlaşılmaktadır (B. No: 2013/2284, 15/4/2014, § 44).

53. Buna göre somut olaya bakıldığında, 3/3/2012 tarihinde kalp krizi geçirek hastaneye götürülen Vedat Yayla'ya Şişli'de bulunan kamu hastanesinin acil servisinde bir saate yakın resüsitasyon-canlandırma yapıldığı, akabinde yoğun bakım şartlarında entübe olarak mekanik ventilatöre bağlı takip edilmesi gerektiğinden yoğun bakım ünitesine yatışına karar verildiği, yoğun bakım ünitesinde boş yatak olmaması nedeniyle yapılan görüşmeler sonunda Arnavutköy'de bulunan bir kamu hastanesine ambulansla sevk edilirken durumu kötüleşince en yakın hastane olan Okmeydanı'ndaki kamu hastanesine getirildiği ancak burada yapılan müdahaleye rağmen kurtarılamayarak vefat ettiği görülmüştür. Bunun üzerine başvuru, Cumhuriyet Başsavcılığına başvurmuş ve yakınlarının ölümünden sorumlu gördüğü doktorlar ve sağlık personeli hakkında şikâyetçi olmuşlardır.

54. Anayasa'nın 17. maddesinde düzenlenen yaşam hakkı kapsamında devletin yerine getirmek zorunda olduğu pozitif yükümlülüklerin usuli boyutu, yaşanan ölüm olayının tüm yönlerinin ortaya konulmasına ve sorumlu kişilerin belirlenmesine imkân tanıyan bağımsız bir soruşturma yürütülmesini gerektirmektedir (B. No: 2013/841, 23/1/2014, § 94). Soruşturmanın etkililik ve yeterliliğini temin adına soruşturma makamlarının resen harekete geçmesi ve ölüm olayını aydınlatabilecek, sorumluların

tespitine imkân sağlayacak bütün delilleri toplaması gerekmektedir. (B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 57).

55. Başvuru konusu olayda, başvuru yapanın yaşamını kaybetmesi üzerine İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından derhal soruşturma başlatıldığı, yapılan ölü muayene ve otopsi işlemleri sonucunda Adli Tıp Kurumu raporuna göre kişinin kalp krizi sonucu öldüğünün belirlendiği, “*olayda başkasına atfı kabil herhangi bir kusur bulunmadığı*” gerekçesiyle taksirle ölüme neden olma suçu yönünden kovuşturılmaya yer olmadığına karar verildiği, bu karara başvuru yapanın yaptığı itirazın, “*... kararda açıklanan gerekçeler, hastane ve görevli doktorlar hakkında ayrıca bir soruşturma bulunduğu ile itiraz dilekçesinde ileri sürülen hususlar da gözetilerek verilen kararda usul ve yasaya aykırılık bulunmadığından*” gerekçesiyle Bakırköy 10. Ağır Ceza Mahkemesince reddedildiği görülmüştür. Ölüm olayında kusuru bulunduğu iddia edilen doktorlar ve sağlık personeli hakkında yürütülen diğer soruşturma kapsamında ise İstanbul Valiliğinden ilgili kamu görevlileri hakkında görevi kötüye kullanma suçu yönünden 4483 sayılı Kanun gereğince inceleme yapılarak soruşturma izni verilip verilmeyeceğine dair kararın Savcılığa gönderilmesinin talep edildiği görülmektedir. Bu talep sonucunda İstanbul Valiliği, ön inceleme raporuna istinaden söz konusu doktorlar ve sağlık personeli hakkında “*... söz konusu tarihte Şişli’de bulunan kamu hastanesinin yoğun bakım servisinin ve diğer hastanelerin dolu olduğu, hastalığın tanısının tam olarak konulduğu, yapılması gereken tedavilerin yapıldığı, eksik bir işlem veya tedavi olmadığı ve yoğun bakım servisine yatırılması zorunluluğu kararının doğruluğunu alanında yetkin bilirkişi uzman tıp hekimlerince de onaylandığı, eksik bir işlem veya eksik tedavi olmadığı, herhangi bir kusur, hata veya eksiklik olmadığı anlaşıldığından*” gerekçesi ile soruşturma izni verilmemesine karar vermiş, bu karara yapılan itiraz üzerine İstanbul Bölge İdare Mahkemesi “*... yapılan ön inceleme sonucunda, hazırlık soruşturması yapılmasına yeterli bilgi ve belgenin dosya muhteviyatı itibariyle mevcut olmadığı anlaşıldığından*” gerekçesiyle itirazın reddine karar vermiştir.

56. Ceza soruşturmasına ilişkin süreç incelendiğinde, ölüm olayının akabinde Savcılık tarafından resen soruşturmaya başlandığı, olayla ilgili iki ayrı soruşturma yürütüldüğü, kişinin kesin ölüm sebebinin tespitine yönelik soruşturmada yapılan klasik otopsi işlemiyle kesin ölüm sebebi kalp krizi sonucu ölüm olarak belirlendikten sonra konuyla ilgili kovuşturılmaya yer olmadığına karar verildiği, bu karara başvuru yapan tarafından yapılan itirazın Bakırköy 10. Ağır Ceza Mahkemesince reddedildiği, olayda yaşanan ölümden sorumlu olduğu ileri sürülen doktorlar ve sağlık personeli hakkında görevi kötüye kullanma suçundan dolayı yürütülen diğer soruşturmada, derhal hazırlık soruşturmasının başlatıldığı, sonrasında 4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca soruşturma dosyasının İstanbul Valiliğine gönderildiği, hakkında şikâyet bulunan doktorlar ve sağlık personeli hakkında yapılan ön inceleme sonucunda hazırlanan rapor doğrultusunda İstanbul Valiliği tarafından soruşturma izni verilmediği, bu karara başvuru yapan tarafından yapılan itiraz edilmesi üzerine İstanbul Bölge İdare Mahkemesince, yapılan ön incelemedeki eksik bırakılan hususlar gerekçe gösterilerek, ön incelemenin yeniden yapılması için Valilik kararının bozulmasına karar verildiği, bunun üzerine farklı bir kurumda görevli ve konunun uzmanı doktor tarafından yapılan ön incelemede, olayda ihmali olduğu öne sürülen doktorların ifadesinin alındığı, olay saatinde 112 Acil Komuta Merkezi ile yapılan telefon görüşme kayıtlarının incelendiği, olay tarihine ilişkin olarak Şişli’de bulunan kamu hastanesinin yoğun bakım servisi yataklı hasta kayıtlarının incelendiği, konuyla ilgili olarak acil tıp ve kardiyooloji dalında uzman doktorların bilirkişi olarak görüşlerine başvurularak kalp krizi geçiren hastaya yapılan müdahalelerin yeterli olup olmadığı sorulduğu, tüm tedavi evrakları getirilerek incelendiği, sonuç olarak hastalığın tanısının tam olarak

konulduğu, yapılması gereken tedavilerin yapıldığı, eksik bir işlem ve tedavi olmadığı ve yoğun bakım servisine yatırılması zorunluluğu kararının doğruluğunun, alanında yetkin bilirkişi uzman tıp hekimlerine müracaat edilerek belirlendiği, söz konusu doktorların sorumluluğunun bulunmadığı kanaatiyle hazırlanan ön inceleme raporuna istinaden soruşturmaya izin verilmediği, başvuru kararına itiraz ettiği, ancak İstanbul Bölge İdare Mahkemesince hazırlık soruşturması yapılmasına yeterli bilgi ve belgenin dosya muhteviyatı itibariyle mevcut olmadığı gerekçe gösterilerek soruşturma izni verilmemesine dair yetkili merci kararına yapılan itirazın reddedildiği, bu şekilde başvuruların soruşturmanın açıklığını temin edecek ve meşru menfaatlerini koruyabilecek bir şekilde soruşturma sürecine dâhil olabildiği görülmektedir. 4483 sayılı Kanun'un konu hakkındaki hükümleri göz önünde bulundurulduğunda, yürütülen soruşturmanın yetersiz olduğunu ortaya koyacak bir eksiklik veya soruşturmayı yürüten yetkililere yüklenilebilecek ihmali bir davranış da saptanmamıştır.

57. Bu tür olaylarda yürütülen ceza soruşturmalarının amacı, yaşam hakkını koruyan mevzuat hükümlerinin etkili bir şekilde uygulanmasını ve vuku bulan ölüm olayında varsa sorumluları ve sorumluluklarını tespit etmek üzere adalet önüne çıkarılmalarını sağlamaktır. Bu bir sonuç yükümlülüğü değil, uygun araçların kullanılması yükümlülüğüdür (B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 56). Tıbbi ihmaller sonucunda meydana geldiği ileri sürülen ölüm olaylarına ilişkin yürütülen soruşturma sonucunda mutlaka herhangi bir kişinin cezai sorumluluğunun belirlenmesi zorunluluğu bulunmamaktadır. Anayasa'nın 17. maddesi, başvuruculara üçüncü kişileri (başvuru konusu olayda doktoru) belirli bir suç (görevi kötüye kullanma ve taksirle ölüme neden olma suçu) nedeniyle yargılatma ya da cezalandırma hakkı verdiği, tüm yargılamaların mahkûmiyetle ya da belirli bir ceza kararıyla sonuçlandırma yükümlülüğü verdiği şeklinde yorumlanamaz (B. No: 2013/2839, 3/4/2014, § 45).

58. Başvuruda ileri sürülen kalp krizi geçiren hastaya zamanında ve yeterli tıbbi müdahalelerin yapılmaması suretiyle yaşamı koruma yükümlülüğünün ihlal edildiği iddiaları açısından yaşam hakkına ilişkin bir ihlal söz konusu ise bu ihlalin giderilmesi öncelikle idari makamların ve derece mahkemelerinin yükümlülüğü altındadır (B.No: 2013/2075, 4/12/2013, § 75). Başvurucu, olayda ihmali olduğunu ileri sürdüğü doktorlar ve sağlık personeli hakkında suç duyurusunda bulunarak ceza soruşturması açılması talebinde bulunmuş olmakla birlikte, doktorların veya hastanelerin idari ve hukuki sorumluluklarına ilişkin herhangi bir kanun yoluna başvurmadığı görülmektedir. Yargıtayın yukarıda (§ 35) yer verilen konu hakkındaki içtihatları (B. No: 2013/2839, 3/4/2014, § 24-27) dikkate alındığında, ceza kanunları uyarınca suç oluşturmeyen eylem ve ihmallere karşı da, husumetin yöneltileceği kişiye bağlı olarak, 2577 sayılı Kanun ile 6098 sayılı Kanun'un yukarıda belirtilen (§ 32-34) hükümleri uyarınca kusura ve hatta kusursuz sorumluluğa dayalı olarak idareye veya kişilere yönelik idare ve hukuk mahkemeleri önünde uğranılan zararları tazmin yolları düzenlenmiştir (B. No: 2013/2075, 4/12/2013, § 74).

59. Ayrıca başvurucular özel hastanenin başhekim yardımcısı doktor C.U. hakkında herhangi bir karara varılmadığını iddia etmektedirler. Özel bir hastanede çalışan bu doktorun kamu görevlisi olmaması sebebiyle hakkında 4483 sayılı Kanun uyarınca bir karar verilmemesi anlaşılmalıdır. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından doktorlar ve sağlık personeli hakkında yürütülen 2012/112623 sayılı soruşturma sonunda soruşturma izni verilmemesi nedeniyle 4/6/2014 tarihinde 2014/41537 sayılı kovuşturmayla yer olmadığına dair karar verilmiştir. Ancak burada da doktor C.U. hakkında bir karar verilmemiştir. Başvurucuların, özel hastanede görev yapan doktor ile ilgili olarak kovuşturmayla yer olmadığına dair kararda bir sonuca varılmaması nedeniyle, bu karara itiraz etme hakları

olmasına rağmen, UYAP kayıtlarına göre, başvurucuların tüketilmesi gereken itiraz kanun yolunu kullanmadan bireysel başvuruda buldukları görülmüştür.

60. Bu açıklamalara göre, başvuru konusu olayda cezai sorumluluğun tespiti için ilgili kanun yoluna başvuran ancak sonuç alamayan başvurucular açısından da değinilen hukuki ve idari kanun yollarına başvurma imkânı bulunmaktadır. Dolayısıyla, yapılan tıbbi müdahale açısından ihlale neden olduğu ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmâl için kanunda öngörölmüş idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının bireysel başvuru yapılmadan önce tüketilmiş olduğundan söz edilemeyecektir.

61. Açıklanan nedenlerle, zamanında ve yeterli tıbbi müdahalelerin yapılmaması suretiyle yaşam hakkının ihlal edildiği iddialarının diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin “başvuru yollarının tüketilmemiş olması” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle, başvurucunun, zamanında ve yeterli tıbbi müdahalelerin yapılmaması suretiyle yaşam hakkının ihlal edildiği iddialarının “başvuru yollarının tüketilmemiş olması” nedeniyle **KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA**, yargılama giderlerinin başvurucular üzerinde bırakılmasına, 11/12/2014 tarihinde **OY BİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan
Serruh KALELİ

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Erdal TERCAN

Üye
Zühtü ARSLAN

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN